

Handleiding Les 1

Vooraf

Deze schrijfles is dit jaar de vierde waarin leerlingen oefenen in het genre *overtuigen*. Het is een *oefenles*, net als in week 11 (Welke plek in de buurt moet opgeknapt worden?).

Nieuwsbegriponderwerp

Deze les sluit aan bij het Nieuwsbegriponderwerp Eurovisie Songfestival. De leerlingen denken na over wat een Nederlandse inzending moet hebben om het songfestival te winnen. Zij schrijven een brief aan de Nederlandse songfestivalorganisatie waarin ze die proberen te overtuigen van hun ideeën over een winnend liedje.

Overzicht: schrijftaak

De schrijftaak bestaat uit twee lessen.

1. Les 1 begint met duidelijk bespreken en lezen wat voor tekst de leerlingen gaan schrijven: een brief aan de AVROTROS-directie (Nederlandse organisator songfestival) met een voorstel voor een songfestivalinzending die Nederland eindelijk weer eens het songfestival laat winnen! De leerlingen verzamelen in een klasgesprek zoveel mogelijk inhoud: wat voor verschillende liedjes zijn er allemaal te bedenken? Daarna ordenen ze hun meningen en argumenten met het SLAK-schema en schrijven ze hun brief. De brief is een voorstel aan de ontvangers: hij moet duidelijk overtuigend zijn, een betoog.
2. In les 2 verdeelt u de klas in groepen van zes tot acht leerlingen. Vier leerlingen van elke groep vormen de AVROTROS-directie. De andere leerlingen zijn onderzoekers die de directie observeren. De directie bespreekt acht brieven (van een andere groep) en kiest de twee brieven met de beste voorstellen uit. De onderzoekers noteren op een formulier welke dingen de directie aan de brieven kennelijk belangrijk vindt. Daarna presenteren enkele onderzoeksleerlingen wat zij gevonden hebben over goede brieven: waar lette de directie vooral op? De directie presenteert de winnende voorstellen en alle leerlingen krijgen de gelegenheid hun brief te verbeteren en echt naar de AVROTROS te sturen.

Vorbereiding

- Lees vooraf beide lessen door.
- Maak voor les 2 de groepen van acht en verdeel de groepen in een directie (bijvoorbeeld 4 leerlingen) en onderzoekers. (Dit laatste kan bijvoorbeeld door in les 2 de leerlingen te nummeren van 1-8 en de even of oneven nummers directie te maken.)

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad 1
- Losse schrijfblaadjes.

OPDRACHT 1 Wat voor tekst schrijf je en voor wie?

Vraag de leerlingen wie naar het Eurovisie Songfestival (halve finale en/of finale als die inmiddels geweest is) heeft gekeken. Laat hen vervolgens de instructie bij opdracht 1 lezen.

OPDRACHT 2 Welke strategie ga je gebruiken?

1. Leg de leerlingen uit dat ze goed moeten bedenken hoe ze die brief gaan schrijven. Daarvoor maken ze opdracht 2.
2. Bespreek de antwoorden: het gaat om een *overtuigende* tekst met SLAK (Beschrijf de **S**ituatie; **L**aat je mening horen; Geef een **A**rgument; Eindig met een **K**lapper).
3. Breng (bij 4) de leerlingen de eerdere lessen in herinnering waarin ze de SLAK-strategie hebben gebruikt. Benadruk dat de strategie een *hulpmiddel* is om een goede tekst te schrijven.

OPDRACHT 3 Voorbereiden van je tekst: ideeën verzamelen

1. Leg de leerlingen uit dat ze de Nieuwsbegripfilm van het Jeugdjournaal (nog eens) gaan bekijken om voorbeelden van allerlei verschillende liedjes te zien. Bekijk de film. (Als ze dit pas nog uitgebreid gedaan hebben hoeft dit niet per se.)
2. Houd daarna met de leerlingen een gesprek over waar de liedjes allemaal in kunnen verschillen. Maak hiervan een mindmap op het bord. Stimuleer de leerlingen zo veel mogelijk variaties te noemen. (Wat voor lied: langzaam, snel, vrolijk, droevig, simpel, ingewikkeld, meezinger? Wat voor artiest: zanger, zangeres, groep, dansen, Nederlands of Engels?)

OPDRACHT 4 Voorbereiden van je tekst: je mening geven

Geef de leerlingen opdracht om met hun schrijfmaatje te bespreken wat voor soort liedje het songfestival zou kunnen winnen en waarom.

OPDRACHT 5

1. De leerlingen vullen het SLAK-schema in. Schrijfmaatjes mogen elkaar helpen.
2. Laat na het invullen enkele leerlingen vertellen wat ze hebben bedacht. Probeer hen zo veel mogelijk argumenten te laten noemen zodat die als voorbeeld voor anderen kunnen fungeren.

OPDRACHT 6 Schrijf de brief

De leerlingen schrijven hun brief. Dit kan op het opdrachtblad of op een apart blaadje.

Afronding

Rond de les af. Maak eventueel afspraken over printen van de teksten.

Verzamel de geschreven brieven om deze in les 2 door de leerlingen te laten lezen.

Orden de brieven overeenkomstig het aantal groepen. Bijvoorbeeld: gaat u in les 2

werken met drie groepen van 8 leerlingen, bewaar de brieven van elke groep dan apart.

De leerlingen bewaren hun tekst nu dus niet in hun schrijfmap.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad 2
- Voor de onderzoekers: het observatieformulier achter deze handleiding
- Losse schrijfblaadjes.

Vooraf

- Kopieer voor alle onderzoekers het observatieformulier.
- Bij het verdelen van de brieven over de directies: geef elke directie de zes brieven van een van de andere groepen!

OPDRACHT 7 De directie bespreekt de brieven

1. Verdeel de groepen van 8 in directie en onderzoekers. (Leerlingen nummeren en alle even nummers worden directie.)
2. Laat de directies bij elkaar gaan zitten.
3. Leg voor alle groepen uit:
  - De directie gaat de brieven lezen en bespreken. Ze bespreken wat ze goed vinden en wat beter kan en kiezen de twee beste ideeën uit.
  - De andere leerlingen kijken toe (observeren) en onderzoeken welke dingen de directie belangrijk vindt aan een brief. Ze krijgen een formulier om dit goed te kunnen doen.
4. Deel uit: aan de directie de zes brieven van een van de andere (!) groepen; aan de onderzoekers: de observatieformulieren.
5. De directie overlegt en kiest voor de twee meest overtuigende ideeën. De andere leerlingen observeren en vullen hun formulier in.

OPDRACHT 8 De onderzoekers presenteren hun resultaat

1. De onderzoekers bespreken met elkaar: wat vond de directie belangrijk bij het lezen van de brieven? Zij doen dit aan de hand van de vragen op hun opdrachtblad. Wijs in elke groep twee leerlingen die straks verslag moeten doen. Zij moeten dus goede aantekeningen maken.
2. De directies schrijven in de tussentijd een afwijzingsbriefje voor de personen van wie het voorstel niet overgenomen is.
3. Laat de aantekeningenmakers uit de groepen verslag doen.

Bekendmaking van de winnende voorstellen

De directies van de verschillende groepen maken bekend welke voorstellen ze hebben gekozen. Laat de directieleden duidelijk maken waarom ze juist die voorstellen kiezen.

OPDRACHT 9 Het verbeteren van je brief

De leerlingen verbeteren hun brief met behulp van de aanwijzingen in de opdracht. Als ze de brief echt willen opsturen (en dat willen ze natuurlijk) is het belangrijk daarvoor een leeg en net blaadje te nemen.

OPDRACHT 10 Terugkijken: het schrijven bespreken

Laat twee of drie leerlingen vertellen: wat vinden ze het belangrijkste dat ze geleerd hebben vandaag? Laat daarna de leerlingen de vragen op het opdrachtblad beantwoorden.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad		Eenvoudigere instructies
Groeperingsvorm	Groepen van 6-8	Groepen van 6
Opdracht 5	Zelf Situatie (in SLAK) omschrijven	Situatie (in SLAK) is gegeven

Rubrics

Situatie	Bonus	4	3	2	1
Hoe duidelijk is de situatie beschreven?	In de beschrijving van de situatie gebruikt de schrijver al middelen om te overtuigen.	De tekst geeft de situatie en de aanleiding van de brief helder weer.	De tekst geeft de situatie en de aanleiding van de brief voldoende weer.	Er staat wel iets over de situatie of de aanleiding in de brief, maar het is nog niet zo duidelijk.	De situatie wordt nog niet genoemd.

Mening	4	3	2	1
Wordt de het voorstel/ de mening goed weergegeven?	De tekst geeft het voorstel helder weer.	Het voorstel wordt goed weergegeven.	is niet duidelijk.	De meningHet voorstel ontbreekt.

Argumenten 1	4	3	2	1
Worden er genoeg argumenten gegeven?	De tekst bevat ten minste drie heldere argumenten.	De tekst bevat tenminste twee heldere argumenten.	De tekst bevat minstens één of twee argumenten, maar deze zijn nog niet helder.	De tekst bevat geen enkel argument.

Argumenten 2 overtuigingskracht	4	3	2	1
Worden er overtuigende argumenten gegeven?	De argumenten zijn overtuigend en de stijl van de brief overtuigt ook.	De argumenten zijn overtuigend, de stijl van de brief kan nog overtuigender.	De argumenten zijn helder, maar de brief overtuigt nog niet.	De schrijver laat niet zien dat hij de lezer wil overtuigen.

Opbouw	4	3	2	1
Heeft de tekst een logische volgorde?	De brief begint met een uitleg van de situatie, daarna volgt het voorstel. De mening wordt onderbouwd met argumenten. De tekst is duidelijk en samenhangend. Er is een duidelijk slot met een klapper van een zin.	In de brief zijn situatie, voorstel, argumenten en slot te herkennen, maar de tekst is nog niet helemaal duidelijk of samenhangend.	In de brief zijn voorstel en argumenten te herkennen. De situatie en/of het slot ontbreekt. De tekst heeft weinig samenhang.	In de brief zijn geen voorstel en argumenten te herkennen. Er is geen duidelijke samenhang.

Formulering 1	4	3	2	1
Worden signaalwoorden gebruikt?	Signaalwoorden worden gepast gebruikt en juist toegepast.	Er zijn hier en daar signaalwoorden, meestal juist toegepast.	Er zijn een aantal signaalwoorden, (soms) niet goed toegepast.	Er is geen of een enkel signaalwoord.

Formulering 2	4	3	2	1
Hoe is de toon van de brief?	De brief is beleefd van toon.	De brief is meestal beleefd van toon en wel vriendelijk.	De brief is niet beleefd, maar wel vriendelijk.	De brief is niet vriendelijk.

Taalverzorging	4	3	2	1
Klopt de zinsbouw en de spelling?	De zinnen lopen goed en de woorden zijn goed geschreven.	De zinnen lopen goed. Sommige woorden zijn niet goed geschreven.	De meeste zinnen lopen goed. Sommige woorden zijn nog niet goed geschreven.	Veel zinnen lopen nog niet goed en veel woorden zijn nog niet goed geschreven.

Observatieformulier

Punten waar de directie op let	Brief van	Brief van	Brief van	Brief van	Brief van	Brief van	Brief van	Brief van .....